

KILENCEDIK TANULMÁNYI LEVÉL

SZEGÉNYEN KRISZTUSSAL ÉS SZEGÉNYEN ISTEN ELŐTT

A. BEVEZETÉS

A szegénység fogalmával különféle gondolatokat társíthatunk: jóléti társadalom, egyszerűbben élni, éhínség elleni harc a világban.

Ferenc számára a szegénység Krisztus szegénységében való osztozást és az Isten előtti szegény életet jelenti.

Ebben a levélben a szegénységnek teológiai, a következőben pedig szociális dimenzióját fogjuk kifejteni.

Ferencnél mindkét szempont oly nagy jelentőséggel bír, hogy két levelet is szentel nekik. Megfigyelhető ezekben, hogy a két szempont Ferencnél és az egyháztörténelemben is elválaszthatatlanul összetartozik. Ha a teológiai és a szociális nézőpontot egymástól elválasztjuk, akkor az ilyen élet - az evangélium szerint - elhibázott és a szegények remény nélkül maradnak.

Mielőtt tovább olvasná:

Ha valaki megkérdezné Öntől, hogy mi a szegénység, mit válaszolna rá spontán?

Írjon fel néhány rövid gondolatot a szegénységhez.

B. ÁTTEKINTÉS

Ferenc számára a szegénység annyit jelent, mint *szegénynek lenni Krisztussal* és *szegénynek lenni Isten előtt*.

Ha Ferenc a szegénységről beszél *nyelvezete művészi*, költővé válik. (vö. 2Reg 6,4-7)

Van egy korai írása, melynek címe: "Szent Ferenc menyegzője a Szegénység Úrnővel" (keletkezési idejét illetően a kutatók véleménye nem egységes: 1227 vagy 1260-70). Ebben a szegénység a középkori szerelem formáinak megfelelően úgy jelenik meg, mint *Krisztus menyasszonya*. Itt még nem találjuk meg a későbbi menyasszony misztikát, melyben Ferenc egybekel Szegénység menyasszonnyal. A Szent Ferenc menyegzője a Szegénység Úrnővel (=Sacrum Commercium) c. mű biblikus-üdv történeti módon reflektál a *szegénységre mint alapra*, mely Isten népének vonása az Újszövetségben. Ha a szegénységet így értelmezzük, akkor ez állandó tövis az Egyház testében.

A szegénység azon a meggyőződésen alapul, hogy Isten az Atyánk. Mivel Isten maga gondoskodik, le lehet mondani a biztonságról. Így védelmezi Ferenc és Szent Klára a *legnagyobb szegénységet*, mint *privilegiumukat*.

Az "Úr asztalába" vetett bizalommal szegényként élhetik életüket a világban. Sok elbeszélés szól arról, hogy Isten milyen csodálatosan gondoskodott a kistestvérekről és a szegény asszonyokról.

A szegénység szorosan összekapcsolódik a *teremtettség* gondolatával: minden Istenhez tartozik és az embert minden csak *ajándékként* illet meg, amiért mindig *hálát kell adnia* a Teremtőnek. Az ember tulajdonképpen büne abban áll, hogy önhatalmúlag magának tulajdonítja azt, amit vissza kellene adnia. A *mohóságban* van az emberiség szerencsétlensége. Ferenc számára a *pénz* különösen is az ember ragadozó vágyának szimbóluma.

C. INFORMÁCIÓK

Tankönyv 55-63 pont.

D. GYAKORLATOK FONTOS SZÖVEGEKEN

1. Gyakorlat: A szegénység aspektusai Ferencnél

A ferenci szegénységről tartalmi áttekintést nyújt a következő idézetek (Hardick/Grau szerint)

Ki tudja bontani ezen helyek segítségével a szegénység jelentését. Olvassa át az 1Reg 1,1-2; 9,1-5; 14; 2Reg 6,1-5 szövegeket és jegyezze fel egy lapra a ferences szegénység ismertetőjegyeit. A következő idézeteket pedig idejéhez mérten nézze át.

- legnagyobb: 2Reg 6,4; ÁldBern 2
- Krisztus: 2LHív 5; LLeó 3; KIReg 1,73; 2 Reg 12,4; 1Reg 9,1.4.5.; KIVégr 1
- bocsánat: Int 3,1-3;
- lélekben: Lrend 29; Int 2,3; 4,3; 7,2-4; 11,1-4; 12,1-3; 14,1-4; 18,1; 28,1-3; 2Reg 10,2; 1Reg 9,6; 10,3; 14,4-6; 17,4. 5-8;
- Úrnő: ErÜdv 2; VégrS 4;
- élet tulajdon nélkül: Int, 11,3; 2Reg 1,1; 2Reg 1,1;
- életforma: 2Reg 1,1; 6,2; 12,4; 1Reg 1,1; 2,4-7. 11; 9,1; Végr 16. 24; KIVégr 1
- Máriának: 2LHív 5; 1Reg 9,5; KIVégr 1
- evangéliumi tanács: 2Reg 1,1; 2Reg 1,1; Végr 24
- Eszkatalógikus: 2LHív 31; 2Reg 6,4; 1Reg 1,2.5; 2,15;
- erényként: Int 27,3; ErÜdv 2,11; 2Reg 6,5

2. Gyakorlat:

Assisi püspöke előtt Ferenc megtagadta apját és örökségét: “Eddig azt mondtam: Atyám Bernadone, mostantól azt akarom mondani: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy.”

Hogyan érti Ön ezt a kijelentést? Mennyiben segíthet a következő példabeszéd a jobb megértésben?

“Egy vizsgálati eljárás során feltették a kérdést Ferenc testvérnek: “Ki táplálja testvéreidet, ha mindenkit megkülönböztetés nélkül egyszerűen felveszel?” Ő így válaszolt: “Egy király együtt hált egy asszonnal az erdőben és gyermekük született. Az asszony egy ideig táplálta őt, majd a király portájára ment, hogy mostantól fogva ő táplálja a gyermeket. Jelentették ezt a királynak. Ő pedig ezt mondta: “Udvaromban olyan sok semmirekellő és söpredék étkezik. Az már csak természetes, hogy mellettük a fiam is megélhetést találjon.”

Magyarázként hozzáfűzte Ferenc: “Én vagyok az asszony, akit az Úr teherbe ejtett az Ő Igéjével és akivel lelki fiakat nemzett. Ha tehát Isten oly sok jogszalont táplál, akkor nem kell azon csodálkozni, ha saját fiainak is gondját viseli.” (Odo von Cheriton)

3. Gyakorlat:

A “Sacrum Commericum” (vö.: 9. levél 2. gyakorlat) a szent szegénység játékában bontakoztatja ki a szegénység teológiáját. Összefüggésbe hozza Jézus mezítelenségét a kereszten, Ádám mezítelenségével a Paradicsomban. A mezítelenséget itt pozitívan kell érteni. A paradicsomi állapotban az ember egészen az Istené. A következő szövegben Szegénység úrnő beszél.

“25 Valamikor az Isten paradicsomában laktam én is (Jel 2,7), ahol az embernek nem vala ruhája; sőt a ruhátlan emberrel lakoztam; bejártam vele az egész tágas paradicsomot, nem féltem semmitől, nem kételkedtem semmiben és nem gyanítottam semmi veszedelmet. Azt gondoltam, hogy örökre vele maradok, mert a Magasságbeli igaznak, jónak és bölcsnek

alkotta s gyönyörűséges és elragadóan szép helyre helyezte. Fölötte vidám valék mulatván előtte mindenben (Péld 8,30), mivelhogy semmi tulajdona nem lévén, egészen Istené vala.”
Milyen következményekkel jár az ember szegénysége a szöveg szerint? Hogy áll ezzel?
Hogyan érti és hogyan tudná elmagyarázni a szöveg alapján Jézus mezítelenségét a kereszten?

4. Gyakorlat:

A következő szöveg hirtelen kezdődik, ennek ellenére meg lehet válaszolni a következő kérdéseket:

Milyen viszonyban áll a szegénység és a megtestesülés?

Milyen viszony van Jézus és az Egyház között?

Milyen viszonyban áll a szegénység és Jézus igehirdetése?

“Amíg csak az atya kebléből alá nem szállott a Magasságbeli, aki végre kegyesen újra fölkeresett. Ő, miután mindazt, amiről az imént szóltatok, megtette s amikor visszatérőben volt Atyjához, aki őt küldötte, választottai előtt bizonyosságot tett rólam s bizonyosságát megföllebbezhetetlen ítéletével nyomatékosította, amikor így szólt: “Ne legyen se aranyatok, se ezüstötök, se pénzetek. Ne vigyetek magatokkal erszényt, se táskát, se kenyeret, se botot, se sarukat, se két köntösötök ne legyen (Mt 10,9-10; Lk 10,4; vö. Mk 6,8-9). Annak, aki veled, pereskedni akar és köntösödöt elvinni, add oda palástodat is. Aki ezer lépésre kényszerít, menj vele még más kétezerig (Mt 5,40-41). Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, ahol a rozsda és moly megemészti, s ahol a tolvajok kiássák és ellopják (Mt 6,31). Ne aggódjatok, mondván: Mit eszünk, mit iszunk vagy mivel ruházkodunk? Ne aggódjatok a holnapi napért, mert a holnapi nap majd gondoskodik maga magáról. Elég minden napnak a maga baja (Mt 6,34). Aki nem mond le mindenről, amije van, az nem lehet az én tanítványom (Lk 14,33). És így tovább, amint leírtattak ama bizonyos könyvben. (Menyegző a szegénység Úrnővel 31f)

E. KONKRETIZÁLÁS

“Aki gondolkodik, hálát ad”! Mit szól ehhez a mondathoz?

Mi emlékeztet engem arra, hogy minden Istentől származik: Istenem és mindenem!

“Én Uram én Istenem végy el tőlem mindent, ami gátol feléd.

Én Uram én Istenem adj meg nekem mindent, ami segít feléd.

Én Uram én Istenem végy el engem magamtól, és adj engem egészen magadnak.”

(Flüei Szent Miklós)

Hagyja feloldódni ellenkezését, ami az imádság elmondásakor jelentkezik.

“Az Emberfiának nem volt hová lehajtania a fejét”. (Mt 8,20)

Mit jelent ez a mondat az Ön életében?

Milyen gesztusokkal tudná kifejezni a szegénységet?

F. ÉRTELMEZŐ KÉRDÉSEK

Miért állandó kihívás Szent Ferenc szegénysége az Egyház számára?

Magyarázza meg a következő kifejezést: “Szegénység Úrnő”.

Miről szól a francia csoportok és XXII. János pápa vitája?

Hogyan indokolja Ferenc Assisi püspöke előtt örökségéről való lemondását?

A ferences hagyományban gyakran esik szó a “legnagyobb szegénység” privilégiumáról és az “Úr asztaláról”. Mit jelentenek ezek a kifejezések?

Mit jelent Ferenc számára az, hogy az ember Isten teremtménye?

Hogyan magyarázza Ferenc az ösbűnt?

Miért tanítja Ferenc, hogy a pénzt szemétnek kell tartani?

Milyen kapcsolat van a szegénység és a kereszt között?